

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

4 Vtrum solo Ecclesiastico iure imponatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Vtrum irregularitas solo Ecclesiastico iure imponatur.

Irca efficientem causam irregularitatis suppono ius Ecclesiasticum habere potestatem ab irregularitates imponendas, multasque esse à solo illo introductas. Primum constat ex dictis in sect. 1. de hac potestate, & in tertia de

delictis occultis, & ex frequenti usu iuris. Secundum etiam sit evidens per inductionem: irregularitas enim, v.g. quam excommunicatus incurrit celebrando, quo alio iure introduci poterat nisi humano, cum ipsamet excommunicatio solo humano iure introducta sit: constat ergo irregularitatem humano iure introductam esse. Dubium vero est vtrum nullo alio iure vel modo introducatur, in quo quatuor principalia occurrunt. Primum est, an iure diuino fuerit aliqua irregularitas introducta. Et ratio dubitandi sumitur, quia bigamia saltem videtur esse de iure diuino, iuxta illud 1. ad Timoth. 3. *vnus viris* & *non adu- rrum*. Item irregularitas homicidii ex illo, *Non adu- si. abis mibi ten plium, quia vir sanguinum es*, & 2. Reg. 7. Ratio du- Similiter irregularitas ex defectu seu macula sacer- dotis videtur esse ex diuino iure, iuxta illud *Leu. 10. & 21. Qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius*. Ratione confirmatur, quia ius diuinum præcipit sancta sancte tractare, ergo idem ius aliquos repellere potest à sancto ordinum ministerio, propter defectum, vel impuritatem aliquam: Sicut femina iure diuino sunt ineptæ ad ordines, propter indecentiam status sui ad diuina ministeria. Propter hæc quidem admittunt irregularitates aliquas de iure diuino. Quod insinuat Abb. in cap. *Sicut dignum*, de Homicidio, n. 12. & Socin. in cap. *Ad audientiam*, de Homic. nu. 6. & nonnulli moderni abutentes nomine Irregularitatis. Palud. etiam dist. 25. quæst. 3. n. 14. & 15. hanc sententiam insinuat, dum ait Petrum & Paulum fuisse irregulares ex homicidio & mutilatione, Christum tamen cum eis dispensasse.

Dicendum vero est nullam propriam irregularitatem esse diuino iure introductam. Hæc est certa & communis sententia Theologorum in 4. dist. 25. sententia, & Canonistarum in cap. *Ad audientiam* de Homicidio, vbi Felin. numer. 2. plures refert, & in cap. *Is qui*, de Sent. excomm. in 6. Couarr. dict. Clem. 1. par. in princ. Nauarr. cap. 27. num. 191. Antonin. 3. part. tit. 23 cap. 1. Soto dist. 22. quæstio. 3. art. 1. Ledes. 1. part. 4. quæst. 26. art. 2. Summist. verbo *Irregularitas*. Villadiego, Burgas, Plouius, & reliquorum, & Paludanus tandem addit, vel Christum dispensasse, vel prohibitionem Ecclesiæ tunc non fuisse: quod potest magis confirmari. Et probatur sufficienter ex dict. cap. *Is qui*, vbi dicitur, non incurri irregularitatem nisi in casibus à iure expressis: loquitur autem de iure canonico. Ratione vero patet, quia duplex est ius diuinum, scilicet, positium, & naturale: fursus ius positium duplex est, scilicet, contentum in lege veteri, aut in lege noua: nulla autem irregularitas nunc est, quæ ratione diuini iuris aliquo ex his modis considerati vim habeat. Primo enim ius legis veteris iam non obligat in lege noua, quatenus tale est, iuxta doctrinam Pauli ad Galat. 3. & 4. quæ latius tractatur in materia de legibus. Dico autem, quatenus tale est, propter præcepta moralia, quæ durant, quia pertinent ad ius naturæ. Præcepta ergo positiua illius legis, qualia fuerunt iudicialia, & ceremonialia, iam nunc cessarunt, & ideo quamuis verum sit in illa lege fuisse aliquas ceremoniales prohibitiones & impedimenta, ad sacerdotes pertinentia, quæ fuerunt veluti quædam irregu-

rius prouehantur. Idem sumitur ex cap. ult. 55. dist. A vbi Diaconus, cui erutus fuit oculus, inhabilis dicitur ad sacerdotium, non vero ad sui ordinis executionem.

Atque ex his iuribus fortasse ortum habuit alia irregularitatis diuisio, quam indicauit Nauarr. ca. 27. nu. 191. cum Cardinali in Clem. vnic. de Homicidio scilicet, quandam esse irregularitatem, quæ suscipiendis ordinibus, aliam quæ à susceptis suspendit, propter quas irregularitates putant dictum esse in illa Clementina. *Nullam irregularitatem incurrit*: nam, vt ibi Gloss. significauit, illa distributio posita est ad explicandum illum non manere impedimentum ad suscipiendum nouum ordinem, neque administrandum in suscepto. Veruntamen aduertendum est, omnem irregularitatem quantum est ex se, & proportionem seruata, priuare ordine & usu eius: contingit autem esse aliquam irregularitatem, quæ non priuat omni ordine, sed aliquo tantum saltem respectu clericorum: & tunc illa dicitur non priuare usu ordinis suscepti, quia non priuat exercitio inferiorum ordinum, quos susceptos supponit quando illa contrahitur. Tamen si Diaconus, verbi gratia sic irregularis ad sacerdotium, illud inique susceperet, ex vi eiusdem irregularitatis esset perpetuo inhabilis ad vsum sacerdotii. Atque ita omnis irregularitas priuans ordine, priuat etiam usu eius, si cum tali irregularitate sumatur, quamuis non necessario priuet usu ordinis suscepti ante talem irregularitatem.

Tandem est alius modus partialis irregularitatis, quæ nec priuat ordine, nec omni usu eius, sed aliquo tantum. Cuius etiam meminit Nauarr. dict. nu. 191. & Maiolus lib. 1. c. 2. reg. 5. & sumitur ex 2. c. de Cler. agrot. vbi sacerdos, cui duo digiti cum medietate palmarum abscissi fuerant, irregularis ei dicitur ad celebrandum, non vero ad alia officia sacerdotis, vt sunt audire confessiones, &c. Quia ille defectus ad reliqua non præbet impedimentum. Dices, ergo datur irregularitas, quæ non impedit aliquem ordinem suscipere. Respondetur primum negando sequelam, nam fortasse talis sacerdos manet inhabilis ad ordinem Episcopalem suscipiendum, vt infra videbimus. Deinde iam supra responsum est hoc esse per accidens, nam ille defectus quantum in se est, impedit sacerdotium suscipere, nisi inuenisset susceptum. Immo fere omnis defectus qui superueniens alicui ordini suscepto, impedit ascensum ad superiorem, impedit etiam ordinem inferiorem, nisi susceptum inueniret, & si sine culpa contrahatur. Quod sensit Nauarr. num. 252. & ex discursu materiam amplius constabit. Sed hinc oritur alia difficultas contra definitionem irregularitatis: nam sequitur, irregularitatem, quæ ex se sufficiens est ad impediendam susceptionem alicuius ordinis, non impedit vsum eius si susceptus sit. Respondetur negando sequelam, formaliter de irregularitate loquendo, sed solum sequitur defectum aliquem, qui induceret irregularitatem respectu ordinis non dum suscepti, aliquando nullam irregularitatem inducere respectu eiusdem si susceptum inueniat, quod non repugnat definitioni, neque est vllum inconueniens. Vetiā sequitur (& in idem redit) eundem defectum in vna persona inducere irregularitatem simpliciter, in alia vero secundum quid. Est enim attende considerandum, defectum ipsum, verbi gratia oculi, aut digitorum, non esse ipsam irregularitatem, sed illud impedimentum canonicum, quod ratione talis defectus lex Ecclesiastica imponit: sed iuxta varias condiciones personarum potest esse diuersa ratio moralis imponendi maius, vel minus impedimentum, ratione eiusdem defectus materialis: & ideo fieri potest, vt idem defectus maiorem irregularitatem inferat in vna persona quàm in alia: hoc autem in particularibus irregularitatibus fufius explicabitur.

Regula generalis.

An aliqua irregularitas sit iure diuino introducta.

Opinio Abbatis Socini Paludæ.

2. Vera sententia.

Velinus, Couarr. Nauarr. Antonin. Soto. Ledesma, Villadiego, Burgas, Plouius, Cap. Is qui de Sent. excomm.

Probatur quoad legem veterem Gal. 3. & 4.

irregularitates illi statui accommodatae, ut constat ex Leuitici 21. & 22. & saepe alias: illa tamen non habent vim in lege noua. Sicut etiam in rebus Deo offerendis variae conditiones postulantur tunc, ut ex eisdem locis constat, quae ad praesentem statum nihil referunt.

Oportet tamen considerare in illis antiquis praecipis: aliquando rationem legis fuisse moralem, aliquando vero significatiuam vel praefiguratiuam alicuius rei futurae: hoc posterius praecipue inueniebatur in caeremonialibus praecipis, & ideo illa non solum non obligant, verum etiam nec observari possunt, ut notauit D. Thom. 1. 2. quaest. 104. art. 3. & 22. quaest. 87. art. 1. Alia vero praecipia, quae praecipue nitebantur in congruentia morali, licet ex se non obligent in lege noua, tamen Ecclesia aliquid simile imitatur suo statui & vsui accommodatum ex eadem vel simili congruentia morali, ut in solutione dicimarum, & similibus, & tunc illud, quod in Ecclesia obseruatur, non ex diuino iure, sed ex Ecclesiastica institutione aut ex morali aliqua congruentia seruatur, ut in simili declarauit Pontifex in ca. vnico de Purificatione post partum, & eodem modo est intelligendum c. In aliquibus §. vt. de Decimis. Sic ergo in proposito irregularitates illae veteris legis generatim ob eam rationem imponebantur quod ministeria ad Deum pertinentia omni munditia & puritate peragenda sunt, ut in eisdem locis dicitur: in particulari vero continebant rationes praefiguratiuas vel significatiuas futurorum. Nunc igitur Ecclesia omisissis illis caeremoniis & figuris, illas tantum irregularitates, quae ad decentiam diuini cultus spectant introduxit, ex morali ratione diuinae legis veteris, non autem ex obligatione illius, ut in simili dixit Syricius Papa in c. Plurimos, 82. dist. & indicauit Gregorius libr. 1. Epist. 24. & habetur in c. Necessitas, 1. quaest. 1.

Syricius
Pap.
Gregor.

4.
Probatur
quod leges
Euangelicae.

1. Cor. II.

De iure item Euangelico certum est nihil huiusmodi esse in illo praecipuum, quia in lege gratiae non solum cessarunt antiqua praecipia, sed etiam nulla noua ab ipso Christo immediate data sunt, praeter ea, quae ad fidem & sacramenta spectant, ut est commune dogma Theologorum, nam caetera quae ad debitam gubernationem, & convenientem sacramentorum rerum administrationem pertinent, Apostolis commissae sunt, iuxta verbum Christi, *Pasce oues meas*, & illud Pauli 1. ad Corinth. 11. *Cetera cum venero disponam*. De qua re egimus de censuris in principio huius libri, & de sacramentalibus caeremoniis in 3. Tem. Quod vero spectat ad naturale ius, verum quidem est: supposita institutione diuinorum ordinum, & sanctitate talis ministerii aliqua esse posse impedimenta, quae ex natura rei obligant hominem, ut eis durantiis, vel non ministret, vel ordines non recipiat: ut est, v. g. peccatum mortale in ordine ad celebrationem vel receptionem sacramentorum, vel magna ignorantia, aut alia ineptitudo ad tale munus: tamen irregularitates Ecclesiasticae, vel huiusmodi non sunt, nam licet considerent indecentiam, non talem, neque tantam, quae secluso positio iure, coegeret hominem in conscientia ad separandum a susceptione vel administratione ordinum, ut patet in bigamia, &c. Vel certe si aliquando tantam continent indecentiam, ut per se obligent, non sub ea ratione habent rationem irregularitatum, sed quatenus ex Ecclesiae institutione habet aliquid speciale adiunctum, quoad modum vel gradum prohibitionis. Ut verbi gratia caecitas est impedimentum, quod natura sua obligare videtur Clericum ad non celebrandum, propter periculum: tamen si solum rei naturam spectemus, si inueniretur medium ad vitandum illud periculum, cessaret naturalis prohibitio: instituta autem per Ecclesiam tali irregularitate, nulla ratione licet cum tali impedimento celebrare sine Pontificis dispensatione. Et ad huc

modum contingit in reliquis, ut ex particulari tractatione earum euidentius constabit.

Rationes dubitandi ex dictis solutae sunt: nam verba Pauli 1. ad Timoth. 3. ab aliquibus exponuntur de duabus vxoribus simul viuentibus. Ita Cicerianus ibi; quia tunc temporis multi plures vxores habebant, imitantes Patres veteris Testamenti, cum nullibi legamus hoc prohibitum. Quae fuit expositio Chrysostomi ibi Homil. 10. Theophilacti, & Theodoret, qui expresse dicit, non voluisse prohibere Apostolum secundas nuptias etiam Sacerdotibus, Alii respondent, verba illa non continere speciale praecipuum: sed illam conditionem inter alias ibi numerasse, quae ad decentiam, & bonos mores Episcoporum pertinent. Sicut inferius etiam dicit, Episcopum non debere esse neophyturn; & tamen non propterea illam conditionem posuit, ut necessariam, ita ut speciale irregularitatem inducat. Dicunt ergo, Paulum hoc posuisse ut consilium, non ut praecipuum inducens irregularitatem, tamen Ecclesiam inde sumpsisse occasionem instituendi illam. Vera tamen responsio est, Paulum ibi loqui de irregularitate bigamiae; nam id significat Lucius III. in cap. 2. de Bigamis, dicens: *In bigamia contra Apostolum dispensare non licet: ut debeant ad sacros ordines promoueri*: de quo loco, quatenus ad dispensationem attinet, quomodo intelligendus sit, infra dicemus. Quantum vero ad irregularitatem spectat, ita etiam intellexerunt Hieronymus Epist. 83. ad Oceanum, quae tota est de hac re: & Augustinus lib. de Bono coniugali, cap. 18. Ambrosius lib. 1. Epist. 25. & in Paulum, ubi etiam Anselmus, Diuus Thomas, & alii, quos refert Bellarminus libro 1. de Clerico. capit. 23. ubi doctissime contra haereticos hanc expositionem confirmat. Praeterea ex aliis verbis eiusdem Epistolae capit. 5. *Vidua eligatur, quae fuerit vnus viri vxor*: quod non potest intelligi simul: nam hoc nunquam fuit consuetum; ergo intelligitur successiue, id est, non bigama. Quam ponderationem infinnauit Tertullianus libr. 1. ad vxorem, cap. 6. & lib. de Monogamia, cap. 11. Atque hanc expositionem praetulit Chrysostomus supra, & clarius Hom. 2. & ad Titum, ubi Theophilactus priorem emendare videtur. Denique etiam ex Ecclesiae traditione, & Apostolorum canonibus constat, Paulum in eo sensu locutum. Nam in canone 16. Apostolorum dicitur, qui secundis nuptiis fuerit copulatus, non posse ad clericatum admitti: & canone 17. idem dicitur de illo, qui viduae in matrimonio copulatur. Concedo igitur, aliquam irregularitatem temporibus Apostolorum in Ecclesia reperi: neque tamen inde sequi, esse a iure diuino, aut a Christo institutam: multa enim sunt ab Apostolis ordinata, quae de iure diuino non sunt: propter quod aiebat Paulus 1. ad Corinth. 7. *Ego dico, non dominus. &c.* 10. *Cetera autem, cum venero, disponam*. Et ex canonibus Apostolorum constat, illa fuisse praecipia humana, non diuina.

Ad loca veteris Testamenti responderetur, ex illis solum probari similitudinem quandam congruentiae, ut dictum est. Nam in sacro David constat non ideo repulsum fuisse a Deo a templi adificatione: quia per se malum esset, aut lege aliqua prohibitum hominem bellatorem, & qui sanguinem effuderat, templum adificare. Solum ergo voluit Deus illo exemplo ostendere, quam fit amicus pacis, quantumque aueretur homicidas. Item ut significaret effusionem sanguinis non decere in templo suo, neque in ministris suis. Adde, in veteri Testamento non fuisse irregularitatem in ministris illius templi ob sanguinis effusionem, ut notauit D. Thomas in 4. dist. 25. quaest. 2. art. 2. q. 3. ad 1. multo ergo minus potuit ab illo Testamento dimanare ad Sacerdotes noui Testamenti. Ad rationem, quae maxime procedit de iure naturali, & nemur, aliqua impedimenta esse

ex ipsa rei natura, dicimus tamen non habere rationem irregularitatis, nisi interueniat Ecclesiastica institutio, ac prohibitio. Exemplum autem foeminarum, quod ibi adducitur, ineptum est: quia sexus foemineus per se non spectat ad irregularitatem, sed ad incapacitatem, ut supra tetigi. Ut verò coniunctus esse possit cum sexu virili in eadem persona, si aliquam irregularitatem inducit, illa tantum est de iure humano, de quo infra suo loco.

An irregularitas per hominis sententiam imponi possit. Dubium secundum.

Secundum dubium est, cum dicitur irregularitas esse ex solo iure Ecclesiastico, an excludatur etiam hominis sententia, seu executio. Et est ratio dubii, quia omnes censuræ possunt & à iure, & ab homine imponi: ut supra visum est: ergo etiam irregularitas. Patet consequentia, tum quia est eadem ratio: quia non est hæc grauior poena, quam alie omnes, quæ ab homine imponi possunt: tum etiam quia nulla est lex, quæ prohibeat hanc poenam per hominem imponi, neque est tam acerba, vt excedat meritum cuiuscunque delicti, quod per hominem puniri potest. Denique cum iudex sit quædam animata lex, imponere potest omnem poenam, quam lex ponit, nisi prohibitus sit. Fuit igitur aliquorum sententia, irregularitatem frequenter incurri à iure, posse tamen aliquando infligi à iudice secundum iura. Ita dicit Scotus in 4. distinct. 25. questio. 1. quem imitatus est Gabriel lectio. 9. in Canonem lit. D. Ioannes quidam in Lexicon Theologicum, verb. Irregularitas. Et in re idem sentiunt, quamuis modum loquendi mutant, qui dicunt, posse quidem iudicem poenam imponere, quæ à iure lata esset irregularitas, tamen imposita ab homine non est irregularitas, sed depositio, aut suspensio perpetua: quia irregularitas dicit priuationem, connotando, quod ab ipso iure immediate manet, sed hæc consideratio iam supra reiecta est.

Dico ergo, omnem irregularitatem ita imponi immediate à iure, vt neque hominis sententia indigeat, nec per illam solum imponi possit. Ita sentiunt ferè omnes auctores citati, præsertim Soto dist. 22. quest. 3. art. 1. Ledesma quest. 26. art. 2. Castro libr. 2. de Lege poenali, cap. vlt. Nauarrus c. 27. n. 94. Couarruias dicta Clem. in princ. nu. 3. Villadiego, quia alios refert lib. 1. de Irreg. cap. 16. & c. 2. n. 11. Fundantur in illo principio iuris, quod habet irregularitatem non incurri nisi in casibus in iure expressis, iuxta cap. 15. qui, de Sententia excommunicat. in sexto. Ex quo (vt assertionem positam per partes declaramus, & probemus) colligimus primò, irregularitatem, quæ in iure est expressa, incurri eo modo, quo in iure expressa est. Patet tum argumento à contrario sensu, seu à fortiori: tum etiam quia ius habet efficaciam tam ad poenam, seu impedimentum, quam ad modum, quo illud imponit, alias ineptè, & iniuste lex vteretur illo modo imponendi illam, vel impedimentum, vt per se notum est: quia operari intendere aliter, quam posset. Atque hæc est communis doctrina, de qua videri potest Soto libr. 1. de Iustitia, quest. 6. & Castro libr. 1. de Iusta hæretico, punit. cap. 2. & Simancas in Catholicis instit. cap. 9. & multa de illa diximus supra in materia de censuris in communi.

Secundo inferitur ex eodem principio, irregularitatem, quæ ab ipso iure fertur, statim incurri, & operari, seu obligationem inducere independentem ab executione iudicis, & ab eius sententia, etiam declaratoria criminis. Ita docent citati auctores, & Summistæ verbo, Irregularitas, & Canonistæ communiter in capit. 1. de Re iudicata, in sexto & videri etiam potest Decius confil. 146. & Paulus Burgasius Fr. Suarez tom. 5.

prim. part. de Irregularitat. Ratio verò est, quia lex ipsa immediate infert irregularitatem, & profert sententiam, vt patet ex verbis, quibus irregularitas in iure ferri solet, quæ denotant stante tali conditione eo ipso hominem esse inhabilem, seu impedimentum ad susceptionem, vel executionem ordinum. Dices, aliquando non obstantibus his verbis, requiri sententiam saltem declaratoriam criminis, vt constat ex c. Cum secundum leges, de Heret. in 6. Vnde ergo constat, irregularitatem non esse huiusmodi. Respondeo primò, eodem modo id esse de irregularitate probandum, quo de censuris id ostendimus, nam quoad hoc cum illis conuenit: consistit enim in quadam priuatione seu prohibitione, quæ per ipsam legem immediate potest imponi, quæ propterea dicitur secum asferre executionem, iuxta capit. Pastoralis, §. Verum, de Appellat. Nec requirit actionem aliquam per hominem exequendam, qualem requirit poena illa confiscationis bonorum, de qua loquitur cap. Cum secundum leges, propter quam requirit sententiam declaratoriam. Alia etiam ratio reddi potest, quia irregularitas sapissime non fertur à iure vt poena, sed est lex quædam prohibens actum, subsistente tali conditione: vel è conuerso (& in idem redit) est lex præcipiens talem conditionem seruari in actu, vt ritè, & rectè fiat: quæ leges non pendunt ex aliqua sententia, vel declaratione iudicis, vt suam obligationem inducant, vt per se constat: ergo. Et iura, quæ irregularitates imponunt propter crimina, sub eadem forma, & modo illas imponunt, vt ex discursu iurum constat: postulant ergo talem conditionem vt necessariam ad actum ritè & rectè faciendum, & sine illa fieri vetant. Sicut enim apponi potest conditio, quæ consistat in carentia defectus inculpabilis, ita etiam & à fortiori exigi potest conditio includens carentiam culpabilis defectus: ergo ex vi ipsius iuris prohibetur, qui habet talem defectum, seu culpam, à tali receptione, vel actione: ergo omnia hæc iura inducunt irregularitatem absq; ulla sententia. Vnde fit, vt qui in casum, seu defectum irregularitatis incidit, statim absq; alia sententia, vel coactione teneatur in conscientia abstinere ab his actibus, quos irregularitas prohibet: quia habet vim cuiusdam præcepti prohibentis, & suo modo inhabilitantis ad talem actum. Dices: Nemo cogitur in se ipso exequi poenam contra se latam, sed abstinere à talibus actibus est exequi in se irregularitatis poenam: ergo non potest aliquis per seipsum ad hoc obligari. Respondetur primò negando maiorem, præcipue quando illa poena non in actione, sed in carentia consistit: vt in censuris constat. Secundo consistere in obligatione abstinendi à talibus actibus, & ideo dicitur talis lex secum asferre executionem: posita autem obligatione, ita tenetur homo in conscientia illam exequi, quamuis ab alio nõ cogatur, sicut & alia præcepta seruare. Quando vero possit homo excusari ab hac obligatione propter urgentem causæ necessitatem, in superioribus sufficienter tactum est: & appellari possunt dicta de censuris.

Tertio ex dictis concluditur, vbi ius non imponit irregularitatem, hominem, seu iudicem non posse illam imponere. Hoc docent iidem auctores. Et in primis dubium non habet in irregularitate, quæ sine culpa imponitur: quia ibi neq; habet locum punitio: neq; alia ratio, ob quam possit homo tale impedimentum apponere. Pertinet quidem interdum ad Ecclesiasticum iudicem declarare, an aliquis defectus sit sufficiens ad irregularitatem, vt infra videbimus: tamen hæc declaratio & supponit ius ferens irregularitatem, & illi etiam committens declarationem sufficientis causæ, seu defectus, quando neq; à iure ipso aliter determinatur, neque in re ipsa habet certum, aut definitum modum: sed arbitrio humano iudicandus est. De irregularitate verò, quæ

Obiectio.

Solutio.

Ensis pro eliditur.

10 Suadetur tertia pars assertionis.

Hhh est

est poena, probatur primo ex intentione Pontificis in illo capit. *Is qui*: non solum enim intendit negare, delinquentem in casibus ibi numeratis manere irregularem ipso iure, sed etiam non posse ob eam causam fieri irregularem: nam hoc videtur necessarium ad plenam resolutionem quaestionis, quae ibi supponitur: ratione autem hoc probare non est facile. Aliqui hanc reddunt, quia iudex non potest imponere poenam primitivam, nisi per legem statutam, iuxta Glossam pen. à Panormitano commendatam in cap. ult. de iure patronat. & alia, quae apud Tiraquellum videri possunt in l. *Si unquam*, verbo, *Reuertat* ut. num. 249. de Reuocandis donationibus, sed nullum est ius, quod pro aliquo delicto statuatur irregularitatem à iudice imponendam: ergo. Sed haec ratio difficilis est, quia saepe poena priuatiua potest imponi arbitrio iudicis, ubi lex certam non praescribit, ut constat de suspensione in cap. *De causis*, §. *Illus*, de Officio delegati: & est communis doctrina in cap. *At si clerici*, de iudiciis, ubi Abbas num. trigesimo quarto, Decius num. trigesimo quinto. Posset ergo limitari, vel aliter assumi maior propositio, quod in poenis arbitrariis debet iudex imitari ius, quatenus designat poenas à iudicibus imponendas: & ideo nunquam videtur posse imponere poenam, quam ius aliquando, seu in alio proportionali delicto non subiecit à iudicibus imponi: sed hoc nunquam ius precipit de irregularitate: ergo. Quae ratio est bona congruentia, maxime verò videtur fundari in vsu Ecclesiae, qui etiam potest in hunc modum declarari: quia irregularitas, ut potest incurrere à laicis iure ipso incurrere debuit, quia laici non puniuntur, per se loquendo, à iudice Ecclesiastico, ut verò potest cadere in Clericos, quoad effectum habet similitudinem cum suspensione, & ab homine semper imponitur ut suspensio, non ut irregularitas. Cuius signum est, quia tunc demum fit Clericus irregularis, si sic suspensus celebrat. Quod fortasse ideo fit, quia suspensio habet puram rationem poenae: irregularitas autem inuoluit rationem indecentiae, quam ius ipsum considerare debuit. Haec ergo sufficiunt, ut haec poena non sit ferenda ab homine iure ordinario, non tamen probant absolute repugnare, aut Pontificem non posse si velit, hanc poenam in vno vel aliquo facto imponere pro delicto aliquo commissio, licet in iure posita non esset.

Quo iure debeat imponi irregularitas. Dubium tertium.

Ius Ecclesiasticum multiplex.

Prima conclusio.

Hosienf.

Tertium dubium est, de quo iure hoc intelligendum sit, suppono autem debere esse à iure Ecclesiastico: quia civile non potest de spiritualibus disponere, ad quae constat irregularitatem pertinere. Potest autem ius Ecclesiasticum esse multiplex, scilicet vel Pontificium, vel Episcopale per statuta synodalia, vel prouincialia, vel etiam rationalia. Potest item esse ius vel scriptum, vel consuetudine introductum. Potest denique esse ius proprium, & formale (ut sic dicam) vel per extensionem, aut similitudinem, quando decisio iuris in vno casu ad similem extenditur: de quibus omnibus dubitari potest. Dicendumque in primis videtur, nullum ius particularis Diocesis prouinciae, aut nationis sufficere ad irregularitatem ferendam. Hanc assertionem non inueni hactenus sub his terminis ab authoribus assertam. Eam tamen colligo ex dict. cap. *Is qui*: in illis verbis: *Cum id non sit expressum in iure*: nam sine dubio loquitur de iure canonico, ut notauit Hosienf. in c. *Si celebrat*, de Clerico excom. ministr. numero quinto, & est communis sensus, constatque ex absoluta iuris appellatione: nam ius particulare cuiuscunque priuatae Ecclesiae, vel nationis non appellatur ius simpliciter, praesertim in iure canonico, & à Summo Pontifice, sed appellatur statum

tutum Episcopi, aut synodale, vel prouinciale, iuxta capit. secundum, cum similibus, de Constitutionibus in sexto.

Dices: Cur non potest Episcopus legem ferre, ne Clericus hoc, vel illud faciat, sub poena irregularitatis ipso facto incurrendae, si iudicauerit expedire, sicut potest similem legem ferre sub poena excommunicationis, vel suspensionis? Respondeo, duobus modis ferri huiusmodi poenas: primo per modum medicinae, & hic modus repugnat irregularitati, iuxta propriam eius institutionem: quia est inhabilitas de se perpetua, vel simpliciter, vel tempore, & modo, quo fertur: neque pendet ex hominis contumacia, sed sufficit causa, vel actus semel commissus. Secundo modo inferitur poena absolute priuatiua delicti, & hoc modo non repugnat quidem ex natura irregularitatis, quod posuit in vna parte Ecclesiae imponi pro vno delicto, & non in alia, ut ratio facta probat, tamen de facto non est in vius eius commune videtur id permittere. Et haec ratio sufficit, sicut dicebamus de irregularitate per hominem non ferenda. Hinc etiam nullae inueniuntur irregularitates propriae alicuius Episcopatus, vel nationis, sicut dantur censurae, seu reservationes Episcopales. Et ideo omnes auctores ad irregularitates cognoscendas semper nos remittunt ad commune ius, ut videre licet in Iurisprudentia dicto capit. *Is qui*, & in dicto capit. *Si celebrat*, Nauarro in cap. *Non inferenda*, 23. quaest. 3. num. 35. & sequentibus, & in cap. *Si quis autem*, de Poenitent. dist. 7. nu. 30. & sequentibus, & aliis superius citatis. Congruentia item reddi potest, quae supra innuata est, quia irregularitas non fertur principaliter per modum poenae, sed per modum cuiusdam impedimenti, vel conditionis necessariae ad decentiam, & reuerentiam sacris ordinibus debitam, quae res ad vniuersam Ecclesiam spectat, & ideo illius iudicium, seu statutum vniuersalis Pastor sibi reservasse videtur. Vnde etiam obiter intelliguntur, quantum differat irregularitas à suspensione perpetua etiam ipso iure lata: haec enim non repugnat particulari iure alicuius Ecclesiae, vel regionis ferri. Colligitur deinde, quoties aliqua irregularitas ex aliquo prouinciali Concilio defumitur, in tantum habere vim, in quantum per Pontificem, vel vniuersalem Ecclesiam morem fuit approbatum, & receptum tanquam canonicum, & vniuersale ius.

Secundo dicendum est, irregularitatem solum ferri iure scripto: itaque nulla irregularitas propter solum allegatam consuetudinem quorumcumque authorum opinione confirmatam, admittenda est, nisi exhibeatur ius canonicum scriptum, in quo contineatur. Haec assertio colligitur ex eodem iure, & authorum interpretatione, quamuis in specie, & distinde hoc non declarent. Cum enim in dicto capite. *Is qui*, pro regula ponitur, nullam esse irregularitatem, nisi sit in iure expressa, manifeste excluditur omnis alius modus inducendi irregularitatem. Item ob hanc causam sufficiens principium, & ratio ad excludendam ab aliquo casu, seu delicto irregularitatem est, non esse in iure contentam: ita enim vbiq; argumentantur auctores, ut patet ex Hostienf. Abbate, & aliis in cap. *Si celebrat*, & ex ceteris supra citatis, illa autem collectio bona non esset, si allegari posset traditio, vel alia consuetudo ad irregularitatem sine iure comprobendam. Adde, nullam censuram ipso facto incurrere posse, nisi vel in iure expressa sit, vel per hominem imponatur: in irregularitate autem non habet locum impositio per hominem; ergo semper ad ius ipsum recurendum est. Quin potius de omni poena seu inhabilitate priuatiua est generalis regula, nunquam incurrere ipso facto, nisi sit in iure expressa, ut tradunt Abbas, & Felinus in cap. *Querelam*, de Iureiurando, fol. & multi alii, quos refert, & sequitur Tiraquellus in dicto

dicto verbo, Reuertatur, n. 247. Estq; id valde cōsentaneum rationi, tum quia odia restringenda sunt, neque facile admitenda: tum etiam quia licet consuetudo possit intrudere obligationē legis quoad vim directiuam, non tamen quoad vim coactiuam, præsertim ipso iure, seu facto: quia numquam pœna censetur hoc modo posita, nisi id expresse constet, quod accidere potest ubi verba non sunt expressa: quia ergo irregularitas priuatio est ipso facto incurrenda, necesse est, vt in iure expressa sit.

14. *Im Pontificia quod dicitur.*
Aduertendum est autem, ius canonicum non solum comprehendere illud, quod propriè, & in rigore appellatur corpus iuris: sed etiam omnia alia decreta Pontificia, vel Concilia approbata: ideoq; vt irregularitas incuratur satis erit, quod in quolibet horum decretorum contineatur, quoniam omnia illa ex se habent vim legum obligantium vniuersam Ecclesiam, & constituentium commune ius: suppono enim esse sufficenter promulgata, & recepta. Vnde fit, de possibili non repugnare, esse aliquam irregularitatem, quæ in corpore iuris non contineatur, & in aliqua constitutione, seu motu proprio alicuius Pontificis addita sit: quod nonnulli viri docti putant de Irregularitate quadam declarata à Sixto V. in Motu proprio de Male promotis. Ego vero superius ostendi, irregularitatem illam non esse aliam ab eâ, quam iure communi incurrit suspensio ab ordine, in illo ex officio ministrans: Et in vniuersum existimo, de facto nullam esse irregularitatis speciem, quæ in corpore iuris non contineatur, neq; nouam aliquam inueniri, aut in Concilio Tridentino, aut in Motibus propriis Pontificum. Inuenitur quidem sæpe in illis nouum fundamentum (vt sic dicam) irregularitatis cōtrahendæ, quatenus suspensionem, vel aliam censuram imponunt, ratione cuius irregularitatem incurrit sic celebrans, quam antea non incurreret. Nihilominus tamen formaliter, & proximè illa irregularitas non manet ex nouo iure, sed ex antiquo, & communi. Et fortasse ratio est, quia in huiusmodi decretis principaliter solent apponi hæc priuationes vt pœnæ delictorū: vsus autem Ecclesiæ habet, vt prius imponantur censuræ, irregularitas verò reseruetur pro his, qui censuras ministrando violant, nisi quando aliud postulat decetia, & religio ipsorum ordinum, cui sufficenter censetur prouisum per ius commune: & ideo extra illud non solent irregularitates multiplicari: quod valde obseruandum est.

15. *Tertia cōclusio.*
Tertio dicendum est, vt irregularitas contrahatur, non satis esse, quod in simili casu, vel minori posita sit, sed necesse est, vt in propria speciei causæ, vel delicti lata sit. Hæc etiam est communis sententia, quæ satis colligitur ex dict. c. Is qui, tum propter verbum illud, *expressum in iure*: nam quod solum per argumentum à simili elicitur, non potest dici in iure expressum. Tum etiam ex casu illius textus: dicitur enim ibi, celebrantem in Ecclesia polluta non manere irregularem, quia id non est in iure expressum: & tamen non profecto si argumentum à simili in hac materia validum esset, illud esset maximum: quia celebrans in Ecclesia interdicta sit irregularis: quamuis autem non sit idem, Ecclesiam esse pollutam, & interdictam, sunt tamen valde similia: quia vtrumq; est quoddam canonicum impedimentum continens prohibitionem Ecclesiasticam; contra quam agere in vtroque casu peccatum mortale est. Ergo cum in hoc non valeat argumentum à simili ex mente Pontificis, signum est numquam valere: de quo exemplo videri possunt dicta in 3. tomo, disp. 81. sect. 4. Deniq; non solum in irregularitate hoc locum habet, sed etiam in omni pœna, quæ ipso iure imponitur, ipsoque facto incurrenda est, numquam enim pœna ipso iure lata pro vno crimine, incurritur in altero, ipso etiam iure, seu facto, quæcumque sit simile, aut æquale, aut maius videatur. Quia de

Fr. Suarez tom. 5.

A facto imposita non est ex vi alterius legis, quia in alio tantum casu loquitur, & extendenda nō est: tum quia odia restringenda sunt, tum etiam quia hoc pendet ex voluntate legislatoris, quæ tam limitata esse censetur, quam verba eius. Atq; ita docet Hostiensis in cap. Si celebrat, de Clerico excomm. ministr. n. 5. Panormitanus in cap. vlt. de iure Patronat. nu. 8. citans Ioannem Andream, & communem in regula, Odi, de Regul. iuris, in 6. & alios refert Tiraquelus loco citato, n. 243. & Couarruias in 4. Decretal. 2. par. c. 8. §. 8. n. 8. & Castro lib. 1. de Lege pœnali, c. 7. docum. 3.

Ex hoc principio definiri possunt varii casus, quos hic in particulari persequi & prolixum, & præter methodum esset, quia in propriis materiis tractandi sunt: indicabo tamen breuiter nonnullos. Vnus est de iterante Sacramentum Cōfirmationis siue conferendo, siue recipiendo, de quo aliqui dixerunt manere irregularem propter similitudinē cum baptizante. Quam esse sententiam communem Canonillarum affirmat Castro de Lege pœnali, lib. 1. cap. 7. docum. 3. & sequitur Nauarrus cap. 27. n. 247. firmatio- & alii, quos retuli in 3. tom. disp. 38. sect. 1. vbi oppositum verum esse definiui ex dict. principio, & authores asserentes retuli. Similis casus est de iterante Sacramentum Ordinis, de quo eadem solent esse ex eodem principio, quia de hoc casu nihil est expressum, & à simili nullum est argumentum. Tertius casus est de irregulari celebrante, nam per argumentum à simili videbatur incurrit irregularitatem: tamen quia non est in iure expressa, non incurritur. Solent item quæri de celebrante sine vestibus sacris, aut sine altari consecrato, aut nimum confractione: nam in his omnibus casibus potest sumi argumentum à simili ex violatione aliarum prohibitionum, quæ per censuras imponuntur. Nihilominus in eis non incurrit irregularitas, quia non est in iure expressa, vt notauit Richardus in 4. dist. 13. art. 4. quest. 12. & 13. Præterea idem dicendum est de illo, qui Ecclesiam violat per voluntariam feminis, vel sanguinis effusionem: nam licet sacrilegium cōmittat fortasse grauius, quam sunt nonnulla, quæ irregularitate puniuntur, nihilominus irregularitatem non incurrit, quia id non est in iure expressum: & licet Soto lib. 5. de Iustitia, questio. 5. artic. 4. in fine aliud dicere videatur, tamen reuera non dicit, nam ibi nō de irregularitate, sed de excommunicatione loquitur, quamquam æque falsum sit illud assertum de excommunicatione: quia etiam illa excommunicatio non inuenitur iure ipso lata. Denique hoc principio sæpe vtetur insequentibus ad casus particulares definiendos.

SECTIO V.

Vtrum ad irregularitatem incurrendam oporteat ius esse à expressum, vt dubium excludat.

LIQVI generaliter opinantur, in casu dubio ex iure iudicandum esse aliquem irregularem. Quæ sententia maxime nititur in cap. Ad audientiam, de Homicid. vbi in quodam casu dubio definit Pontifex, quendam separandū fuisse à ministerio sacrorum ordinum, & rationem reddit: quia in dubio semitam debemus eligere tutiorem: quæ ratio in omni simili dubio procedit. Similis decisio habetur in cap. Significasti. 2. eod. tit. Arque ita sentiunt Paulus Burgatius de Irregularit. par. 1. quæst. 3. num. 10. & multi alii infra referendi. Alia verò distinctione vtuntur, nam in foro interiori dicūt esse censendum aliquem irregularem in eo casu: & ita

Hhh 2 putant